

www.krasp.org.pl

Konferencja
Rektorów
Akademickich
Szkół
Polskich

Przewodniczący:

prof. dr hab. inż. Jan Szmidt
Rektor
Politechniki Warszawskiej
president@krasp.org.pl

Biuro KRASP:

Krakowskie Przedmieście 26/28
00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
fax: 22 55 21 567
biuro@krasp.org.pl

Warszawa, 20 maja 2019 r.

KRASP/131/2019

Szanowny Pan
Piotr Müller
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3
00-529 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo nr DLP.ZLS.0210.3.2019.DL z 18 kwietnia 2019 roku w załączeniu przesyłam uwagi Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych działającej w ramach Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich dotyczące projektu rozporządzenia w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu architekta i dodatkowo uwagi Dziekana Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej.

Z wyrazami szacunku,

Prof. dr hab. inż. Jan Szmidt
Przewodniczący KRASP

Uwagi
Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych,
działającej w ramach
Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich,
dotyczące projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w sprawie standardu kształcenia
przygotowującego do wykonywania zawodu architekta
(projekt rozporządzenia z dnia 18 kwietnia 2019 r.)

Uwagi ogólne

1. Najistotniejszym punktem nowego standardu kształcenia jest zapis na temat: długości trwania studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych magisterskich dla kierunku Architektura, tj. dla studiów pierwszego stopnia: „studia stacjonarne trwają nie krócej niż 8 semestrów” - w tym przedłużonym trybie (w stosunku do obowiązującego) została zawarta obowiązkowa semestralna praktyka zawodowa (architektoniczna). Jako instytucję biorącą udział i w pewnym sensie nadzorującą prawidłowość odbywania ww. praktyk wskazano okręgowe izby architektów. Opiekunami praktyk obowiązkowo mają być osoby posiadające uprawnienia budowlane do projektowania w specjalności architektonicznej bez ograniczeń. Ten dodatkowy czas poświęcony nabywaniu wiedzy praktycznej w pracowniach projektowych i konfrontacja wiedzy nabytej na zajęciach z realiami i problemami projektowymi z pewnością wpłynie pozytywnie na przygotowanie merytoryczne studenta do przyszłej pracy. Istotnym elementem są również osiągnięte w ten sposób kompetencje społeczne, umiejętności potrzebne przy pracy w zespole projektowym, funkcjonowanie na rynku pracy architekta.
2. W punkcie „ogólne efekty uczenia się” zawarto istotne przepisy na temat sporządzania opracowań planistycznych, ich interpretacji w odniesieniu do projektowania w skali urbanistycznej i architektonicznej, jak również brania odpowiedzialności za kształtowanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego, w tym zachowania dziedzictwa regionu, kraju, Europy. Kolejnym ważnym zapisem jest odniesienie do integracji wiedzy pozyskanej z różnych źródeł, interpretacja i krytyczna analiza. Są to jedne z najważniejszych regulacji odnoszących się do wieloaspektowości kierunku architektura, który kształci nie tylko przyszłych architektów, ale również urbanistów, planistów i konserwatorów. Studia są najlepszym momentem na uświadomienie sobie, jaką wagę odgrywa w procesie projektowym szerokie spojrzenie na ten proces, a także jaką rangę, rolę i odpowiedzialność przejmuje na siebie przyszły architekt.
3. W nowym standardzie kształcenia zabrakło jednak rozszerzenia zajęć praktycznych z obsługi programów komputerowych do wykonywania projektów architektoniczno-budowlanych, rysunków na podkładach mapowych i wizualizacji komputerowych. Jest to umiejętność, której wymaga się od studentów, a nie została zapewniona odpowiednia liczba godzin i wprowadzone regulacje zapewniające przygotowanie do ww. czynności.
4. W nowym standardzie kształcenia zabrakło również wskazań do opracowania szczegółowych programów praktyk zawodowych (architektonicznych), co może doprowadzić do dysproporcji w wymaganiach stawianych studentom przez poszczególne uczelnie i izby architektów.
5. Należy zwrócić uwagę na zbyt krótki czas na opracowanie programów studiów i organizację procesu kształcenia zgodnie z nowymi standardami. Dotyczy to organizacji praktyk i wprowadzenia nowych przedmiotów. Rekrutacja na rok akademicki 2019/2020

na studia pierwszego stopnia w niektórych uczelniach (np. na Politechnice Śląskiej) już się rozpoczęła. W czerwcu odbędą się egzaminy wstępne z uzdolnień dla kandydatów na kierunek Architektura. Kandydaci zgodnie z prawem muszą zostać poinformowani z wyprzedzeniem o programie studiów, a uchwała senatu dotycząca nowych programów studiów powinna zostać podjęta najpóźniej na 3 miesiące przed rozpoczęciem roku akademickiego.

6. Zgodnie z projektem rozporządzenia na jednego pracownika zatrudnionego ma przypadać nie więcej niż 10 studentów. Zakładane są też małe liczebności grup projektowych, nie większe niż 12 osób. Przy tak narzuconych wymaganiach zwiększy się koszt prowadzenia zajęć. Rozporządzenie przewiduje więcej godzin dla poszczególnych poziomów kształcenia niż w dotychczas realizowanych programach, co również wygeneruje większe koszty. Do zwiększenia kosztów doprowadzi także konieczność organizacji praktyk: konserwatorskiej i inwentaryzacyjnej oraz pleneru (koszty związane z pobytami pracowników i studentów poza uczelnią).
7. Zwiększenie godzin z przedmiotów projektowych z grupy A spowoduje przeciążenie studentów w zakresie opracowania większej liczby dodatkowych projektów.
8. Rozporządzenie nie uwzględnienia problematyki badawczej i efektów uczenia się dotyczących prowadzenia badań lub udziału w pracach badawczych, co jest niezgodne z rozporządzeniem Ministra z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów.
9. W nowych standardach wymagane są przedmioty od dawna niewystępujące w programach studiów na kierunku, jak np. ruralistyka. Naszym zdaniem nie ma obecnie potrzeby wprowadzania takich przedmiotów.
10. Użyte w projekcie sformułowanie dotyczące odbywania praktyki po 4 semestrze może być interpretowane jako obowiązek praktyki na 5 semestrze. Wiele uczelni od dawna prowadzi praktyki zawodowe na 7 semestrze i jest to z korzyścią dla studentów oraz biur projektowych. Naszym zdaniem 7 semestr jest optymalny, gdyż pracodawcy chętnie przyjmują starszych studentów oraz po zakończeniu praktyk studenci od razu przestępują do projektu inżynierskiego, często jednocześnie zaczynając już pracować. Naszym zdaniem praktyka po 4 semestrze jest zbyt wcześnie. Ponadto praktyka całosemestralna powinna mieć 30 ECTS, a nie 40 ECTS.

Uwagi szczegółowe

1. Efekty uczenia się (str. 8). Z efektu uczenia się w zakresie wiedzy A.W2. należy wykreślić „miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego”, gdyż w zakresie standardów nie ma zagadnień planowania przestrzennego na pierwszym stopniu studiów.
2. Efekty uczenia się (str. 8). Z efektu uczenia się w zakresie umiejętności A.U3. należy wykreślić „opracowania planistyczne”, gdyż w zakresie standardów nie ma zagadnień planowania przestrzennego na pierwszym stopniu studiów.
3. Efekty uczenia się (str. 8). Z efektu uczenia się w zakresie umiejętności A.U4. należy wykreślić „prognozować procesy struktury osadniczej”, gdyż studenci nie znają problematyki planistycznej ani teorii układów osadniczych na pierwszym stopniu studiów.

Wydział
Architektury

Warszawa, dnia 19 maja 2019 r.

Sz. P.

prof. dr hab. inż. Krzysztof Lewenstein
Prorektor ds. Studiów
Politechniki Warszawskiej

Szanowny Panie Rektorze,

W związku z pismem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 kwietnia 2019 r. (znak DLP.ZLS.0210.3.2019.2.DL) dotyczącym projektu rozporządzenia w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu architekta przesyłam następujące uwagi:

1. Wnosimy o zachowanie tytułu rozporządzenia w brzmieniu analogicznym do dotychczasowego, tj. „w sprawie standardów kształcenia dla kierunku studiów architektura”.
2. Postulujemy wprowadzenie w rozporządzeniu takich rozwiązań prawnych, które pozwolą na odpowiednie przygotowanie nowych, zmienionych programów studiów i wprowadzenie ich od 1 października 2020 r.
3. Zwracamy uwagę, że słuszne zmiany projakościowe mogą zostać wprowadzone tylko w przypadku uwzględnienia faktu, że łączą się one ze zwiększeniem kosztochłonności prowadzenia studiów na kierunku architektura

Poniżej przedstawiamy uzasadnienia w/w uwag:

Ad. 1. W odróżnieniu od dotychczas obowiązujących regulacji (rozporządzenie Ministra z dnia 29 września 2011 r.), określających

SECRETARIAT

Prorektor ds. Studiów PW

Adyunktka pisa

6107 PWA 51
d. R.D.WA. 02.3.2.2019.274

Politechnika
Warszawska

ul. Koszykowa 75

00-637 Warszawa

tel. 22 629 42 00

standardy dla kierunku architektura zrezygnowano z przywołania nazwy kierunku w tytule rozporządzenia. Przyjęte w ten sposób rozwiązanie jest niekorzystne ze względu na dopuszczenie dowolności nazw kierunków prowadzonych według tych standardów. Prowadzi to do komplikacji m.in. w określeniu wymogów rekrutacyjnych na studia II stopnia, gdzie nie będzie możliwe jasne i jednoznaczne wskazanie wymagań dotyczących ukończonych studiów I stopnia. Określenie przyjęte w tytule rozporządzenia (standardy kształcenia przygotowującego do zawodu architekta) sugeruje jednocześnie czysto zawodowy charakter studiów, podczas gdy mogą one przygotowywać (i dzieje się tak w większości przypadków prowadzonych studiów II stopnia) także do działalności badawczej w dyscyplinie naukowej, do której są przypisane. Z drugiej zaś strony nie ma innych kierunków studiów, które jednoznacznie do działalności w dyscyplinie architektura i urbanistyka mogłyby przygotowywać.

Ad. 2. Regulacje zawarte w proponowanych standardach narzucają daleko idące zmiany w strukturze programu studiów, a co za tym idzie w organizacji kształcenia. Jedną z takich zmian jest zapis wymagający co najmniej 50-procentowego udziału godzin przypisanych do zajęć projektowych w ogólnej liczbie godzin programu. Zapis ten odzwierciedla tendencję do przeorientowania kształcenia akademickiego w stronę rozwiązywania realnych problemów, tradycyjnie obecną i charakterystyczną szczególnie dla studiów architektonicznych. Musi to być jednak proces, który trwa w czasie. Propozycja, by standardy zaczęły obowiązywać od 1 października 2019 roku w sytuacji, gdy odpowiednie regulacje pojawią się w czerwcu tego samego roku, nie daje szans na efektywne skonsumowanie tej zmiany. Wprowadzenie tych regulacji w sposób pospieszny, oparty wyłącznie na arytmetyce godzin, bez gruntownego przebudowania koncepcji zajęć projektowych, grozi fatalnymi skutkami znacząco pogarszającymi jakość kształcenia. Terminem, który umożliwiłby przedyskutowanie i wprowadzenie w życie nowej koncepcji kształcenia architektów opartych na proponowanych regulacjach, jest 1 października 2020 roku i taki też termin proponujemy jako obowiązujący, przynajmniej z zakresie kluczowych zmian koncepcji kształcenia.

Ad. 3. Proponowane regulacje zawierają cały szereg zmian podnoszący koszty kształcenia. Są to: znaczna liczba godzin w programie, przewaga zajęć projektowych (są one najbardziej kosztochłonne), 12-to osobowy limit liczby studentów w grupie projektowej, limit liczby dyplomantów przypadających na promotora. Istotną rolę pełnią także wysokie wymagania dotyczące kadry prowadzącej zajęcia. Należy stwierdzić, że zapisy te, jakkolwiek słuszne z punktu widzenia podnoszenia jakości kształcenia, nie są możliwe do wprowadzenia przy obecnym stanie finansowania kształcenia architektów. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 stycznia 2019 r. w sprawie współczynników kosztochłonności kształcenie w dyscyplinie architektura i urbanistyka ma najniższy współczynnik kosztochłonności spośród wszystkich dyscyplin w dziedzinie nauk technicznych, wynoszący 2. Dodatkowo należy stwierdzić, że zapisy standardów wymagają spełnienia przez program studiów architektonicznych wymogów właściwych dla kierunków o profilu praktycznym, niezależnie od jego faktycznego przypisania do profilu. Przy prowadzeniu studiów o profilu ogólnoakademickim wiąże się to z koniecznością łącznego spełnienia wymogów właściwych dla obu możliwych profili, co także generuje koszty. W takim przypadku, w myśl §4 rozporządzenia Ministra z dnia 22 stycznia 2019 w sprawie współczynników kosztochłonności, cyt.

„Do ustalenia współczynnika kosztochłonności prowadzenia kształcenia na studiach stacjonarnych dla kierunku studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich, o profilu praktycznym, przepis § 3 stosuje się odpowiednio, z tym że obliczoną wartość podwyższa się o 0,5”.

należy ów wskazany wcześniej współczynnik podnieść, co wynika ze wspomnianego faktu konieczności spełnienia wymogów dla profilu praktycznego. Brak takiej zmiany spowoduje niemożność zrealizowania wymagań zapisanych w standardach, przy czym nawet po jej wprowadzeniu realizacja może okazać się zbyt kosztochłonna.

Dodatkowo pragniemy wskazać, że wprowadzenie obowiązkowej praktyki projektowej w wymiarze semestralnym, jakkolwiek merytorycznie słuszne, może prowadzić do trudności organizacyjnych, których rozwiązanie zależy

nie tylko od uczelni. Wątpliwości budzi brak szczegółowych regulacji dotyczących roli i udziału okręgowych izb architektów w tym procesie.

dr hab. inż. arch. Jan Stryk, prof. PW
Dziekan Wydziału Architektury PW